

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. De inæqualitate peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

habitu virtutis, cum idem habitus physicus possit efficere actus aliquando bonos aut malos: consideratus autem moraliter habitus vitiosus opponitur contrariè, non priuatiuè habitui virtutis, quia virtutum est aliquid malè efficiens naturam rationalem, virtus autem benè illam afficit. Peccatum etiam moraliter vt sic, cum actu virtutis habet oppositionem, physicè sumptum non habet: cum habitu virtutis oppositionem nullam habet, quia cum virtutibus acquiritis stare potest peccatum, quod cum aliquibus virtutibus infusus non potest stare, non quod oppositionem habeat cum illis, sed quia impossibilitatem habet cum gratia, sine qua non sunt virtutes infusæ, præter Fidem & Spem. Connexio peccatorum difficultatem non habet, quia cum peccata multa inter se sint, non possunt esse inuicem connexa, in quo differunt à virtutibus, quæ connexæ sunt in prudentia, & in charitate. Sola igitur superest inæqualitas, vbi circumstantia scandali præsertim videtur difficilis.

SECTIO I.

De inæqualitate peccatorum.

S. Thom. quæst. 73. art. 10.

Error fuit Stoicorum & Iouiniani peccata omnia esse paria, vt tradunt Hieronymus, lib. 2. contra eum, & Augustinus, lib. de Heresibus cap. 82.

Prima ratio dubitandi. Ratio autem dubitandi esse primò potest, quia illa peccata sunt paria quibus pœna æqualis debita est, sed omnium peccatorum mortalium æqualis est pœna damni quæ præcipua & quasi essentialis est pœna, omnia enim peccata mortalia eandem inducunt priuationem gloriæ, ergo peccata omnia mortalia sunt æqualia inter se.

Secunda. Secundò, ibi æqualis est culpa vbi est æqualis auersio à Deo vt fine vltimo, in omnibus peccatis mortalibus æqualis auersio est à Deo vt fine vltimo, ergo in omnibus æqualis est culpa. Confirm. quia sicut veritas idè consistit in indiuisibili, quia est conformitas cognitionis cum obiecto, omnia enim vera sunt æqualiter vera. Sic etiam rectitudo consistit in indiuisibili cum sit conformitas actus cum recta ratione, ergo æqualia sunt omnia peccata.

Tertia. Tertiò, si peccata essent inæqualia inter se, necesse esset vt illa inæqualitas peteretur ex inæqualitate virtutum quibus opponuntur peccata, consequens illud falsum est, quia fornicatio quæ opponitur in temperatiæ, grauius peccatum est, quàm timiditas quæ opponitur fortitudini virtuti nobiliori, & grauius peccatum etiam est quàm furtum oppositum iustitiæ. Imò quis neget homicidium grauius esse peccatum quàm omissionem missæ in die festo?

Quarta. Quartò, si peccata sunt inæqualia necesse est vt illa inæqualitas petatur ex circumstantiis, hoc autem falsum videtur quia persona circa quam peccatur non augeat peccatum, si enim fureris principi, minùs peccas quàm si rustico fureris. Sed neque augeat peccatum persona peccans, imò aliquando minuit, nam Princeps, verbi gratiâ, qui excedit in delictis corporis, vel qui arrogantior est minùs vituperatur quàm vir ignobilis.

Prima conclusio. Dico primò, certum est ex Fide, ac ex ratione quod non omnia peccata etiam mortalia paria sunt, sed alia sunt aliis longè grauiora.

Probat. Primò enim superfluum est adducere Scripturas & Patres, Qui me tradidit tibi maius peccatum habet: auditur fornicatio inter vos qualis nec inter gentes. Deinde aperta videtur esse ratio, quia peccati grauitas, vt statim dicam, sumitur ex rebus omnino inæqualibus

Tom. I.

inter se vt patebit statim, ergo sunt etiam inuicem inæqualia.

Secunda conclusio. Dico secundò, inæqualitas peccatorum quæ opponuntur diuersæ virtuti, petitur cæteris paribus, ex inæqualitate virtutum quibus opponuntur peccata: inæqualitas autem peccatorum quæ virtuti eidem opponuntur petitur ex maiori oppositione cum tali virtute: adeò vt peccata illa sint grauiora cæteris paribus quæ perfectiori virtuti opponuntur, vel certè quæ magis opponuntur eidem virtuti.

Probat. Ratio vniuersim est, quia eo grauius sine dubio est peccatum quo maior est oppositio cum recta ratione, & natura rationali, sed maior tunc est oppositio cum natura rationali & ratione quando vel est oppositio cum maiori virtute, vel est maior oppositio cum eadem virtute: maior enim virtus est maior conformitas cum recta ratione, ergo vbi est maior oppositio cum virtute, vel cum maiori virtute ibi est maius peccatum. Vnde concludit optimè Sanctus Thomas peccata spiritualia grauiora esse quàm peccata carnalia, quamuis carnalia sint infamiae maioris, similiter peccata in Deum immediatè, grauiora esse aliis peccatis, quia ex obiecto grauiora sunt, & melioribus opponuntur virtutibus.

Explicatur conclusio. Dixi tamen cæteris paribus si nimirum æquales sint circumstantiæ, & virtus æqualiter præcepta, nam si circumstantiæ inæquales fuerint, & virtus inferior sit magis præcepta, quàm virtus superior sæpè contingit vt peccatum oppositum virtuti minori sit tamen grauius. Primò, enim ex circumstantiis aliquando peccatum ita crescit, vt quamuis opponatur virtuti minus perfectæ, maius tamen sit & grauius, si aduertentia & malitia plenæ fuerint & quantitas valde notabilis, verbi gratiâ, non est dubium quin homicidium grauius aliquando peccatum sit quàm leue periurium.

Secundò, contingit aliquando vt virtus nobilior, minus tamen sit præcepta, quàm virtus minus nobilis, verbi gratiâ, temperantia minùs nobilis est virtus, quàm fortitudo, & Iustitia, & tamen fornicatio est peccatum grauius quàm timiditas & furtum. Ratio est quia non quidquid opponitur virtuti est peccatum, sed quidquid opponitur virtuti prout imperatæ, nam ille solus actus est malus qui opponitur rationi præscribenti aliquid esse faciendum aut omittendum, quod etiam magis patebit ex solutione difficultatum vbi etiam constabit quomodo verè dixerit Sanctus Thomas, quæst. 73. artic. 3. ad articulum 10. quod attendatur grauitas peccati ex obiecto, secundum dignitatem virtutum quibus opponitur secundum causas peccatorum, secundum circumstantias, secundum quantitatem nocuenti, secundum dignitatem personæ in quam peccatur, & personæ peccantis, nam illa non nisi accidentaliter augent peccatum, quod non augetur essentialiter nisi ex obiecto quod habet maiorem oppositionem cum ratione, tunc autem maiorem cum ratione habet oppositionem, quando hanc cum virtute habet repugnantiam quam dixi.

Solutio primæ difficultatis. Ad primam Respon. negando illa peccata æqualia esse quibus æqualis debita est pœna damni, sufficit enim ad inæqualitatem peccatorum quod inæqualis sit illis debita pœna sensus.

Solutio secundæ. Ad secundam Respon. Deum grauius contemnere per peccatum grauius, atque ita esse in peccato grauiori maiorem auersionem à Deo vt fine vltimo. Ad Confirm. nego veritatem consistere in indiuisibili, falsum enim est quod omnia vera æqualiter sint vera, nam omnia vera sunt inæqualiter necessaria, fateor quod veritas est conformitas cognitionis cum obiecto, sed illa non consistit in indiuisibili, quia cog-

Ggg 2 nitio

nitio potest magis esse diffinis & magis conformis cum obiecto, unde dicitur à Philosofo quod præmissæ demonstrationis sunt veriores quàm conclusio.

Solutio
tertiæ.

Ad tertiam pater ex secunda conclusione quomodo peccata maiora opponantur aliquando virtutibus minus perfectis quando illa magis sunt in præcepto ut exposui nuper.

Solutio
quartæ.

Ad quartam Resp. peccatum crescere (ut dixi) accidentaliter ex circumstantiis quas per plures articulos explicat S. Thomas. Prima sit circumstantia personæ peccantis vel circa quam peccatur, illa enim aliquando se habet per accidens ad peccatum, & tunc illud non augeat, aliquando non se habet per accidens & tunc augeat peccatum: verbi gratiâ furari viro nobili aut ignobili est per se loquendo idem peccatum per accidens maius est peccatum furari viro ignobili si sit pauper. Non est idem peccatum dare colaphum Regi, & viro rustico. Deinde si peccet vir sanctior, peccatum grauius est quàm si peccet vir minus sanctus, quia propter maiorem gratiam facilius vitare poterat peccatum, deinde quia maior in eo est ingratitude: at verò si princeps auarus sit, magis peccat quàm rusticus, minus autem peccat si deliciis indulgeat, in quibus est difficile regulam aliquam assignare generalem. Secunda circumstantia est duratio ex qua videtur sequi quod peccatum crescat in infinitum, quod in tractatu de merito falsum esse demonstratur, quia etiam si actus bonus aut malus primò instanti mereantur præmium aut pœnam determinatam & diuisibilem, tamen in sequentibus instantibus non merentur nisi indiuisibile præmij aut pœnæ ut in illo tractatu ostensum est, heque probare hoc loco vacat. Tertia circumstantia sunt causæ peccatorum nimirum cognitio & libertas, decreuit enim sine dubio peccatum ex defectu cognitionis & ex passionis vehementia, ubi autem maior cognitio est, & libertas maior, ibi plenior est malitia. Quarta circumstantia est quantitas nocimenti quod nascitur ex peccato, præsertim si nocimentum illud fuerit scandalum, de quo dicendum hoc loco videtur accuratius.

Circumstanz quibus
augetur
peccatum
explicatur.

SECTIO. II.

An & quomodo peccatum augeatur ratione scandali.

Quid sit
scandalum.

Scandalum tunc est circumstantia tui peccati, quando tuum illud peccatum est causa vel occasio, ut proximus incidat in aliquod peccatum, v. gr. turpia loqueris coram adolescente qui prouocabitur inde ad turpia cogitanda vel etiam facienda, peccas peccato scandali. Sacerdos aut Religiosus comedit in Quadragesima carnes coram Laicis, qui eo exemplo prouocantur ad huiusmodi carnes comedendas, incidit similiter in peccatum scandali. Definitur enim scandalum dictum aut factum minus rectum tribuens Proximo ruinæ occasionem: siue alter inducatur verbis & consiliis tuis ad peccandum, siue prouocetur exemplo quia vidit peccatum tuum: & illud est quod vocatur scandalum actiuum, & omnino proprium. Scandalum verò passiuum appellatur illud in quod labitur proximus occasione accepta ex peccato tuo. Et quidem illud si ex vero alterius scandalo oriatur dicitur scandalum datum, si oriatur ex sola accipientis malitia, vocatur scandalum acceptum.

An sit nouum
peccatum.

Difficultas igitur nunc est, utrum circumstantia illa scandali, cum quis ita peccat ut consilio, vel exemplo suo inducat alios ad peccatum non solum augeat intra eandem speciem, sed addat etiam nouum peccatum numero & specie diuersum, utrum videlicet illud peccatum scandali opponatur illi solum virtuti

contra quam peccat is qui patitur scandalum: an verò specialiter opponatur charitati quæ obligat ad vitandam proximi ruinam. Vtrum videlicet ad speciale peccatum scandali exigatur ut peccatum proximi sit expressè volitum.

Ratio autem dubitandi est primò, quia scandalum propterea tantum vitiosum est, quia opponitur illi virtuti quæ obligat ad impediendam proximi ruinam spiritualem, sed sola charitas non autem temperantia vel religio, verbi gratiâ, obligat ad impediendam proximi ruinam spiritualem, ergo scandalum siue sit expressè, siue indirectè volitum semper opponitur virtuti charitatis non autem virtuti temperantiae, vel religioni, & sic scandalum etiam si non sit expressè volitum semper opponitur virtuti charitatis, non autem temperantiae, aut religioni. Confirm. quia si ad peccatum contra temperantiam sufficit voluntas solum interpretatiua, nulla ratio apparet cur eadem illa non sufficiat ad peccatum contra charitatem.

Secundo, si scandalum quando non est expressè volitum, non est oppositum charitati proximi sequitur quod quoties aliquis in confessione se accusat quod turpia coram multis loquutus sit, debet explicare numerum & qualitatem personarum coram quibus est loquutus, quod in praxi videtur esse durum, probatur sequela quia tenèris in confessione dicere speciem tui peccati, sed si proximi coram quibus loquutus es turpia sint Sacerdotes aut coniugati, diuersum specie committent peccatum cui tuum peccatum est simile, ergo tenèris dicere qualitatem personarum coram quibus turpia loquutus es.

Tertiò, in aliis peccatis quæ committuntur contra charitatem proximi non est necesse ut malum illud expressè sit volitum, verbi gratiâ, qui peccat contra correctionem fraternam ad quam tenebatur ex charitate, non committit illud specie peccatum, quod committitur ab eo, quem oportebat corrigere, sed peccat speciali peccato contra charitatem: ergo similiter qui est causa ruinæ proximi, propter scandalum, quod præbet, peccat specialiter contra charitatem, non autem peccato eodem quod causatur in proximo. Denique sequeretur cum qui prauo exemplo suo inducit ad furtum teneri ad restitutionem, quia peccat contra Iustitiam.

Dico primò, circumstantia scandali semper addit peccatum numero distinctum, siue illud sit expressè volitum, siue indirectè duntaxat volitum sit. Ita communiter Theologi omnes tradunt in materia de charitate, videturque certum de Fide, cum in Scripturis & Patribus, scandalum ubique damnetur, tanquam maximum & grauissimum peccatum. *Peccatum a scandalo: ut illi per quem scandalum venit.*

Ratio est quia, idè ille qui suasionem aut consilio procurat spiritualem alterius ruinam grauius peccat, quia tenetur quilibet non influere in alterius peccatum, sed qui sciens & volens præbet alteri occasionem peccandi causat spiritualem eius ruinam, videlicet peccatum, ergo verè peccat & quidem mortaliter, si peccatum quod præuidet committendum esse à proximo fuerit mortale, committitque tot peccata quot personas scandalizat, & quot præuidet peccata esse ab illis committenda.

Fateor tamen cum Salas disput. 5. sect. 15. num. 32. tunc solum contrahi malitiam mortalem scandali, quando coniciamus quod dicto aut exemplo nostro proximus in grauem tentationem incidat cui non nisi difficile non poterit resistere. Imò addit Sanches statim citandus multos sæpè non obligari ad confitendam hanc circumstantiam, quia vel ipsi sunt adeò mali, ut parum exemplo suo alios ad peccandum mouere possint, vel certè illi coram quibus peccant sunt adeò corrupti

Proposuit
tur tres
rationes de
bitando.
Prima.

Secunda.

Tertia.

Conclusio
prima.

Probatur
conclusio.

Sententia
aliquorum
authorum.